

Matematiikka ja matematiikan soveltaminen

Tiina Kauppinen 1.12.2020

Kalajoen Kristillinen Opisto

Askelmerkit

1. Osaamistavoitteet: pakolliset ja valinnaiset
2. Osaamisen arviointi: kriteerit
3. Kurssin sisältö: mitä opetetaan, jotta osaaminen on mahdollista saavuttaa

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija osaa

- tehdä laskutoimituksia ja mittayksiköiden muunnokset ja soveltaa talousmatematiikkaa oman alan ja arkielämän edellyttämässä laajuudessa
- tehdä havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- käyttää loogista päättelykykyä, yhtälöitä ja tarvittavia teknisiä apuvälineitä matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen
- arvioida tulosten oikeellisuutta ja suuruusluokkaa sekä käytettyä ratkaisumenetelmää
- arvioida oman alan matemaattista osaamistaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- ratkaista omaan alaan liittyviä matemaattisia ongelmia päättelemällä, yhtälöillä ja kuvaajien avulla
- hankkia, ryhmitellä ja tulkita matemaattista tietoa
- tuottaa tilastoaineistosta informaatiota, tulkita graafisia esityksiä ja laskea todennäköisyyksiä
- arvioida matemaattisten ratkaisujen oikeellisuutta ja tuloksen suuruusluokkaa
- soveltaa arki- ja työelämässä tarvittavaa talousmatematiikkaa
- arvioida matemaattista osaamistaan.

Osaamisen arviointi

Opiskelija tekee laskutoimituksia ja mittayksiköiden muunnokset sekä soveltaa talousmatematiikkaa oman alan ja arkielämän edellyttämässä laajuudessa.

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> laskee omaan alaan ja arkielämään liittyvät laskutoimitukset, kuten peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskut toteuttaa mittayksiköiden muunnokset tekee ohjeiden avulla yksinkertaisia arki- ja työelämään liittyviä talousmatematiikan laskelmia havaitsee suureiden välisiä riippuvuuksia ja verrannollisuuksia
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa sujuvasti oman alan ja arkielämään liittyvät laskutoimitukset, kuten peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskut toteuttaa itsenäisesti mittayksiköiden muunnokset tekee yksinkertaisia arki- ja työelämään liittyviä talousmatematiikan laskelmia havaitsee ja tunnistaa suureiden välisiä riippuvuuksia ja verrannollisuuksia
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> soveltaa oman alan ja arkielämään tarvittavia laskutoimituksia, kuten peruslaskutoimituksia ja prosenttilaskuja, sekä arvioi tulosten tarkkuustasoa toteuttaa itsenäisesti ja sujuvasti mittayksiköiden muunnokset tekee arki- ja työelämään liittyviä talousmatematiikan laskelmia ja tekee vertailujen pohjalta perusteltuja johtopäätöksiä

Opiskelija tekee havaintoja ja päätelmiä kuvioden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista.

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • laskee tavanomaisimmat pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimitukset • ratkaisee käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen tarviten ajoittain ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • laskee sujuvasti tavanomaisimmat pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimitukset • ratkaisee alan käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • soveltaa työtehtäviin pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimituksia ja arvioi tuloksia • ratkaisee oman alan käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen.

Opiskelija käyttää loogista päättelykykyä, yhtälöitä ja tarvittavia teknisiä apuvälineitä matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen.

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee omaan alaan liittyviä, keskeisiä matemaattisia ongelmia hyödyntäen peruslaskutoimituksia • käyttää yksinkertaisia matemaattisia yhtälöitä yksinkertaisten matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen tarvitteiden ajoittain ohjausta • käyttää laskinta ja muita teknisiä apuvälineitä, kuten matemaattisia ohjelmistoja, työtehtäviin liittyvien matemaattisten perustehtävien ratkaisemiseen • hyödyntää ohjeen mukaan taulukoita ja piirroksia työelämän tehtävien ratkaisemiseen • käsittelee tilastollisia aineistoja ja tulkitsee tunnuslukuja tarvitteiden ajoittain ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee omaan alaan liittyviä ongelmia matemaattisten menetelmien avulla • käyttää yksinkertaisia matemaattisia yhtälöitä yksinkertaisten matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen • käyttää sujuvasti laskinta ja muita apuvälineitä, kuten matemaattisia ohjelmistoja, ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisemiseen • hyödyntää taulukoita ja piirroksia työelämän tehtävien ratkaisemiseen • käsittelee itsenäisesti tilastollisia aineistoja ja tulkitsee tunnuslukuja
Hyvä 4	

Kiitettävä 5

- soveltaa matemaattisia menetelmiä omaan alaan liittyvien ongelmien asetteluun ja ratkaisemiseen sekä arvioi tulosten luotettavuutta ja tarkkuustasoa
- käyttää matemaattisia yhtälöitä matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen
- hyödyntää monipuolisesti ja tehokkaasti laskimen ja muiden apuvälineiden, kuten matemaattisten ohjelmistojen, ominaisuuksia ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisemiseen
- hyödyntää taulukoita, piirroksia ja muuta tilastollisesti tuotettua materiaalia työelämän matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen
- käsittelee itsenäisesti ja sujuvasti tilastollisia aineistoja ja tulkitsee tunnuslukuja.

Opiskelija arvioi tulosten oikeellisuutta ja suuruusluokkaa sekä käytettyä ratkaisumenetelmää.

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa tulosten oikeellisuuden ja niiden suuruusluokan • arvioi käytetyn ratkaisumenetelmän käyttökelpoisuutta tarviten ajoittain ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa tulosten oikeellisuuden ja niiden suuruusluokan sekä tunnistaa mahdollisia virhelähteitä • arvioi johdonmukaisesti käytetyn ratkaisumenetelmän käyttökelpoisuutta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa tulosten oikeellisuuden ja suuruusluokan mahdolliset virhelähteet huomioiden • arvioi johdonmukaisesti käytetyn ratkaisumenetelmän käyttökelpoisuutta ja arvioi mahdollisia muita ratkaisumenetelmiä tulosten aikaansaamiseksi.

Opiskelija arvioi oman alan matemaattista osaamistaan.

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa oman alan kannalta merkitykselliset matemaattiset vahvuutensa ja kehittämiskohteensa perustellusti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa oman alan kannalta merkitykselliset matemaattiset vahvuutensa ja kehittämiskohteensa perustellusti ja johdonmukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa oman alan kannalta merkitykselliset matemaattiset vahvuutensa ja kehittämiskohteensa perustellusti ja johdonmukaisesti sekä esittää matemaattisen osaamisen kehittämistapoja.

Kurssin sisältö (oma)

1. Peruslaskutoimitukset (10 x 75 min)

- käsitteitä (vastaluku, itseisarvo, käänteisluku), 10-järjestelmä, jaollisuus, roomalaiset numerot
- likiarvot, pyöristäminen
- yksiköt: pituus, massa, vetomitat, aika
- peruslaskutoimitukset, murtoluvut
- laskujärjestys, potenssit ja juuret

2. Prosentit ja yhtälöt (10 x 75 min)

- prosentin käsite, p %, kuinka monta %, mistä määrästä
- alennus- ja korotusprosentti, muutos- ja vertailuprosentti
- massa- ja tilavuusprosentti, promille
- yhtälön ratkaiseminen
- suhde ja verranto, verrannollisuus
- ongelmanratkaisu yhtälöiden avulla

3. Geometria (10 x 75 min)

- pituuden, pinta-alan ja tilavuuden yksiköt (+ vetomitat)
- tasokuvioiden piirit ja pinta-alat: suorakulmio, neliö, suunnikas, puolisuunnikas, kolmio, ympyrä, monikulmiot
- Pythagoraan lause
- avaruuskappaleiden tilavuudet ja kokonaispinta-alat: särmiö, kuutio, prisma, ympyrälieriö, kartiokappaleet, pallo

4. Tilasto- ja talousmatematiikka (10 x 75 min)

- aineiston kerääminen, havaintomatriisi
- keskiluvut, hajontalukuja, korrelaatio
- diagrammityypit
- korkolasku
- verotus, arvonlisävero

Suoritustavat (oma)

Alkukoe

- Hankeyhteistyössä tehty alkukoe (SDO), sisältää kaikki osa-alueet
- Kaikista osa-alueista saatava 50 % pisteistä
- Alkukokeeseen voi osallistua vain kerran
- Arvosanaa voi korottaa osallistumalla kurssille joko itsenäisesti opiskellen tai lähiopetuksessa
- Läpäistyjä osa-alueita ei tarvitse suorittaa kurssilla uudelleen ellei halua korottaa arvosanaa

Itsenäinen opiskelu

- Kurssin aiheet voi opiskella itse ja tenttiä joko osa-alueittain tai kaikki kerralla opiston rästitenttipäivinä

Kurssille osallistuminen

- Osallistuminen lähiopetukseen
- Neljä koetta, joissa läpipääsyraja 30 %
- Osa-alueiden kokeita voi korottaa rästitenteissä (hyväksytyä arvosanaa voi korottaa 2 kertaa)

Uudet perusteet 1.8.2022

Yhteisten tutkinnon osien perusteet ja arviointikriteerit uudistetaan ja uudet perusteet tulevat voimaan 1.8.2022

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/matemaattis-luonnontieteellinen-osaaminen_luonnos-17.9.2020.pdf

Sisältö ei muutu – erilainen esitystapa

Peruslaskutoimituksien ja mittayksiköiden muunnoksien tekeminen ja talousmatematiikan soveltaminen

Opiskelija

- hallitsee peruslaskutoimitukset kokonais-, desimaali- ja murtoluvuilla
- laskee vertailu- ja muutosprosenttilaskuja
- toteuttaa mittayksiköiden muunnokset
- tekee arki- ja työelämään liittyviä talousmatematiikan laskelmia (tulot, menot, talletukset ja lainat)
- havaitsee suureiden välisiä riippuvuuksia ja verrannollisuuksia

Arviointikriteerit (1.8.2022)

TYDYTTÄVÄ 1

Tekee tehtävät annettujen ohjeiden mukaisesti
Tarvitsee ajoittain lisäohjeistusta
Toimii yhteistyössä muiden kanssa
Tuntee joiltakin osin osa-alueen keskeisen käsitteistön ja tiedot
Käyttää tehtävissä tarvittavaa perustietoa
Muuttaa toimintaansa saamansa palautteen pohjalta

TYDYTTÄVÄ 2

Tekee tehtävät oma-aloitteisesti ja pyytää tarvittaessa lisäohjeistusta
Toimii yhteistyökykyisesti
Tuntee osa-alueen keskeisen käsitteistön ja tiedot
Käyttää tehtävissä tarvittavaa perustietoa tarkoituksenmukaisesti
Muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojensa pohjalta

HYVÄ 3

Tekee tehtävät itsenäisesti
Toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti
Ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita
Hallitsee osa-alueen keskeisen käsitteistön ja tiedot
Käyttää tehtävissä tarvittavaa tietoa monipuolisesti
Arvioi suoriutumistaan perustellen

HYVÄ 4

Tekee tehtäväkokonaisuuden itsenäisesti

Toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti

Ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja

Hallitsee osa-alueen käsitteistön ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä

Soveltaa tehtäväkokonaisuudessa tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti

Arvioi suoriutumistaan perustellen ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan

KIITETTÄVÄ 5

Tekee tehtäväkokonaisuuden suunnitelmallisesti ja itsenäisesti

Toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa

Ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita

Hallitsee osa-alueen käsitteistön ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti

Soveltaa tehtäväkokonaisuudessa tarvittavaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti

Arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen

Opetus, osaaminen ja arviointi KOPSissa

Osaamisen arvioinnin kohteet:

- Opiskelija osaa käyttää matemaattisia ja tilastollisia perustaitojaan ongelmien ratkaisemiseen.
- Opiskelija osaa etsiä ja löytää erilaisia lähestymis- ja ratkaisutapoja ongelmiin.
- Opiskelija osaa perustella tekemänsä ratkaisut loogisesti

Tarvitaan arvioinnin kohteisiin kriteerit, joiden pohjalta voidaan rakentaa opetuksen sisältö. Opetuksen käytännön toteuttamisessa rajattomat mahdollisuudet.

Kriteerit ja osaamisen taso

- **Mitä ja millä tasolla** opiskelija osaa, kun hän osaa käyttää matemaattisia ja tilastollisia perustaitojaan ongelmien ratkaisemiseen? **Mitä opetan?**
- Vahvistetaan perusopetuksessa hankittua osaamista: otetaanko lähtökohdaksi perusopetuksen arviointi?
- Mitkä ovat hyväksytyt suorituksen kriteerit?